

KONINKRIJK BELGIE

COMMISSIE VOOR DE
BESCHERMING VAN DE
PERSOONLIJKE LEVENSSFEER

ADVIES Nr 22 / 2000 van 28 juni 2000.

O. Ref. : 10 / SE / 2000 / 012

**BETREFT : Advies uit eigen beweging omtrent de verwerking van
persoonsgegevens door bepaalde handelsinformatiebedrijven van
persoonsgegevens afkomstig van informatie ingeschreven op de
algemene rol van de arbeidshoven en -rechtbanken.**

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer,

Gelet op de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens, inzonderheid artikel 29;

Gelet op het verslag van de Voorzitter,

Brengt uit eigen beweging op 28 juni 2000 volgend advies uit :

Probleemstelling.

De Commissie ontvangt talrijke klachten in verband met handelsinformatiebedrijven die de algemene rol ⁽¹⁾ van de arbeidsrechtbanken gebruiken om in hun gegevensbanken de werkgevers te registreren die een geschil hebben met de RSZ, en dit vanaf de dagvaarding van vernoemde werkgevers. De informatie wordt verzameld door middel van een scanner, door het kopiëren van documenten of eenvoudigweg door het maken van aantekeningen. De aldus verzamelde informatie wordt door deze bedrijven doorgegeven aan hun klanten, welke in hoofdzaak financiële instellingen zijn. Dientengevolge is het voor de geregistreerde personen moeilijk om een krediet te verkrijgen, of zelfs een overeenkomst te sluiten, zelfs al tonen de documenten betreffende de boekhouding, waarover de betrokkenen of iedere andere publieke bron (centrale van de faillissementen van de NBB, registratie van protesten, enz...) zou beschikken, nergens aan dat hun financiële situatie rampzalig is.

Het klopt dat dit probleem in 80% van de gevallen slaat op bedrijven, maar het kan eveneens betrekking hebben op natuurlijke personen, handelaars of ondernemers. Voor zover de belangen van natuurlijke personen door de verwerking van hun gegevens in het geding zijn, bestaat de vraag erin te weten of deze praktijk rechtmatig is ten opzichte van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens (WVP).

Beoordeling in het licht van de wettelijke vereisten.

De publicatie van de rollen van de hoven en rechtbanken, waarvoor het College van Procureurs-generaal verantwoordelijk is, vormt op zich een verwerking van persoonsgegevens.

Het finaliteitsbeginsel.

De verwerking van openbare gegevens ontsnapt niet aan de waarborg, geboden door het finaliteitsbeginsel. De Commissie ⁽²⁾ is tot de overtuiging gekomen dat een persoonsgegeven, zelfs als het openbaar wordt gemaakt, beschermd moet blijven. Deze overtuiging steunt op twee vaststellingen :

Eenzijds veroorzaakt de evolutie van de technologie een schaalverandering. Gegevens, zelfs de openbare, kunnen vandaag de dag gemakkelijk gememoriseerd, gecompileerd, onderling met elkaar verbonden of geraadpleegd worden vanuit het buitenland, dankzij steeds meer ontwikkelde informatietechnologieën. Deze toestand maakt een versterkte bescherming van de natuurlijke personen noodzakelijk. Aldus, en ter illustratie van het gezegde, zijn de zittingen van de rechtbanken (de strafgerechten inbegrepen) openbaar, terwijl de toegang tot het strafregister, waarin de in het openbaar uitgesproken veroordelingen worden opgeslagen, het voorwerp uitmaakt van strenge wettelijke restricties. Met andere woorden, de verwerking (de memorisatie, de compilatie of de bewaring) van gegevens betreffende veroordelingen, zelfs al zijn ze in het openbaar uitgesproken, moet vertrouwelijk blijven, op gevaar af dat de reclassering van veroordeelde personen in het gedrang wordt gebracht of dat inbreuk wordt gepleegd op hun recht op vergetelheid.

¹ Deze rol maakt het voorwerp uit van een wettelijke openbaarmaking overeenkomstig artikel 719 van het Gerechtelijk Wetboek.

² Advies nr. 42/97 betreffende de verspreiding van rechterlijke beslissingen via de informatie- en communicatietechnologieën en advies nr. 02/99 betreffende de verspreiding van gegevens inzake bouwvergunningen.

Ook de commerciële exploitatie van persoonsgegevens maakt een versterkte bescherming noodzakelijk. Men zou bijvoorbeeld de gegevens afkomstig van de publicatie van de officiële aankondigingen van huwelijken kunnen gebruiken voor direct marketing doeleinden, terwijl deze openbaarheid tot doel heeft bepaalde categorieën van derden in staat te stellen een huwelijksbeletsel in te roepen en clandestiene huwelijken te voorkomen.

Verder staat de richtlijn 95/46/EG van 24 oktober 1995 van het Europees Parlement en de Raad betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrij verkeer van die gegevens, wat de registers betreft die krachtens de wet openbaar zijn, geen uitzondering meer toe op de toepassing van de wetten op de bescherming van persoonsgegevens, zodat de omzettingwet van 11 december 1998 artikel 3, § 2, 2° (³) van de oude WVP opheft. De openbaarheid van de gegevens heeft dus geen invloed meer op de toepassing van de gewijzigde wet, en de verantwoordelijke voor de verwerking is verplicht rekening te houden met de finaliteit van een register van persoonsgegevens, onafhankelijk van het bestaan van een wettelijk voorgeschreven openbaarheid.

In casu bepaalt artikel 719 van het Gerechtelijk Wetboek dat de algemene rol van de rechtbanken openbaar is; deze openbaarheid wil derden in staat te stellen vrijwillig in een geding tussen te komen (antwoord van de Minister van Justitie op een vraag van volksvertegenwoordiger Suykerbuyk dd. 4 februari 1982, Vr. en Antw., Kamer, 22 juni 1982, blz. 1723). Verder komen bepaalde registers, die door of krachtens een wet open staan voor raadpleging door het publiek, specifiek tegemoet aan de wil om het publiek te informeren. Dit slaat bijvoorbeeld op de openbaarheid van geprotesteerde wissels, bestemd ter kennisgeving van de schuldeisers en andere derden. Om deze redenen kan de Commissie moeilijk aanvaarden dat de openbaarheid van de rollen van de rechtbanken het gebruik toelaat van de informatie in deze rollen voor doeleinden van handelsinformatie, en, bijgevolg, dat de verwerking, uitgaande van deze gegevens, in overeenstemming zou zijn met artikel 4, § 1, 2° van de WVP.

Toereikendheid en proportionaliteit van de verwerking.

De verzameling door de RSZ van de gegevens betreffende dagvaardingen is ontoereikend ten aanzien van het door de aangeklaagde ondernemingen nagestreefde doeleinde (handelsinformatie), vermits de wanbetaling van de sociale bijdragen aan de RSZ eenvoudigweg te wijten kan zijn aan nalatigheid vanwege de betrokkene en niet noodzakelijk een slechte financiële situatie van de betrokkene aantoon. Daarbij komt nog dat de handelsinformatie betreffende de kredietwaardigheid van de betrokkene door andere middelen kan verkregen worden, zoals de centrale van de faillissementen of het register van de protesten. Ten slotte, als deze andere bronnen geen gewag maken van de slechte financiële situatie van de betrokkene, is de registratie van gegevens betreffende een dagvaarding voor een klein bedrag onverenigbaar met het door artikel 4, § 1, 3° van de WVP voorgeschreven proportionaliteitsbeginsel.

Nauwkeurigheid en bijwerken van de gegevens.

Het nieuwe artikel 4, § 1, 4° van de WVP bepaalt dat de gegevens "*nauwkeurig [dienen] te zijn en, zonedig, te worden bijgewerkt; alle redelijke maatregelen dienen te worden getroffen om de gegevens die, uitgaande van de doeleinden waarvoor zij worden verkregen of waarvoor zij worden verwerkt, onnauwkeurig of onvolledig zijn, uit te wissen of te verbeteren*".

³ Deze bepaling stelde dat de WVP niet van toepassing was op de verwerkingen waarbij uitsluitend persoonsgegevens worden aangewend die ingevolge een wets- of reglementsbeepaling onder een voorschrift van openbaarmaking vallen. In tegenstelling tot de verwerkingen van gegevens waarvan de betrokkene de openbaarmaking verricht of doet verrichten (het oude artikel 3, § 2, 3°), werd niet vereist dat deze verwerking het doeleinde van de openbaarmaking eerbiedigde.

Uit verschillende dossiers vloeit voort dat de aldus verzamelde gegevens onnauwkeurig en onvoldoende zijn : zoals het op de betwiste rollen wordt vermeld, houdt de naam van een persoon zonder zijn adres een aanzienlijk risico op homonymie in. Verder zijn de gegevens nooit bijgewerkt, in die zin dat de informatie die verzameld en vervolgens doorgegeven wordt aan de klanten van de handelsinformatiebedrijven, beperkt blijft tot de dagvaardingen door de RSZ, zonder rekening te houden met :

- het verval van de rechtsvordering wanneer de werkgever de verschuldigde som betaalt;
- een schikking achteraf;
- het afwijzen van de eis van de RSZ.

Bijgevolg lijkt de verzameling van gegevens, op het moment van de dagvaarding alleen, gevaarlijk, en zijn de aldus verzamelde gegevens voorbijgestreefd.

Daarom is de Commissie van mening dat de rollen van de hoven en rechtbanken niet de geschikte bronnen vormen om commerciële inlichtingen te verschaffen.

Gerechtelijke gegevens.

Paragraaf 1 van artikel 8 van de WVP bevat het beginsel op verbod van de verwerking van gegevens inzake geschillen voorgelegd aan hoven en rechtbanken.

In § 2 van het nieuwe artikel 8 van de WVP, dat de gevallen bepaalt waarin de verwerking van gerechtelijke gegevens toegestaan is, zoekt men tevergeefs de uitzondering die het, afgezien van de verwerkingen waarvan het doeleinde door of krachtens een wet bepaald is, en afgezien van de verwerkingen opgestart voor het beheer van de eigen geschillen van de verantwoordelijken voor de verwerking, in de toekomst mogelijk zou maken dat de handelsinformatiebedrijven dit soort gegevens zouden verwerken.

Het weze opgemerkt dat de toestemming van de betrokkene niet volstaat om het principiële verbod op een dergelijke verwerking op te heffen.

Wettelijke verplichtingen inzake de veiligheid van de verwerkingen.

Het nieuwe artikel 4, § 2 van de WVP bepaalt dat het aan de verantwoordelijke voor de verwerking (hier : het College van Procureurs-generaal, dat verantwoordelijk is voor het bijhouden van de rol van de hoven en rechtbanken) toekomt om zorg te dragen voor de naleving van § 1, en, inzonderheid, om erover te waken dat de gegevens (van de rol) niet gebruikt worden op een wijze die onverenigbaar is met het doeleinde van deze verwerking.

Daarnaast bepaalt artikel 16, § 4, eerste lid dat "om de veiligheid van de persoonsgegevens te waarborgen, (...) de verantwoordelijke voor de verwerking (...) de gepaste technische en organisatorische maatregelen [moet] treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens tegen (...) de toegang tot, en iedere andere niet toegelaten verwerking van persoonsgegevens".

Uit deze bepalingen volgt dat het College van Procureurs-generaal de positieve verplichting heeft om de nodige maatregelen te nemen opdat derden de op de rol voorkomende persoonsgegevens niet zouden kunnen gebruiken voor een doeleinde (handelsinformatie) dat onverenigbaar is met het voor de oorspronkelijke verwerking vastgestelde doeleinde (vergemakkelijken van het vrijwillig tussenkomen van derden in een geding).

OM DEZE REDENEN,

vestigt de Commissie de aandacht van het College van Procureurs-generaal op de in dit advies vernoemde praktijken en verzoekt deze de gepaste maatregelen te nemen.

De secretaris

De voorzitter

(get)B. HAVELANGE

(get)P. THOMAS